

Gay ja Lesbi Infokeskuse külastajate küsitlemise kokkuvõte kevad 2006

Tervise Arengu Instituudi (TAI) vahendusel toetatakse *Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria* (GFATM) Eesti programmi raames Eesti Gayliitu HIV/AIDS-i ennetustöö korraldamiseks meestega seksivate meeste (MSM) hulgas.¹ Antud tegevuste raames töötab 2004. aasta juunikuust alates Tallinnas Gay ja Lesbi Infokeskus (GLIK). Lisaks jagatakse sihtrühmale kondome, lubrikante ja infomaterjale kõikides gay-orientatsiooniga baarides ja klubides. 2005. aasta jooksul teostati keskusesse 803 külastust ning sihtrühmale jagati välja 168 400 kondoomi, 176 050 lubrikanti ja 32 940 infomaterjali. 2006. aasta esimese poolaasta jooksul on GLIK-i külastatud kokku 492 korral ning 54% külastustest on teostatud meesterahvaste poolt.

Selgitamaks klientide rahulolu GLIK-i poolt pakutavate teenustega viidi 28. märtsist 29. maini 2006. aastal keskuse külastajate seas läbi küsitlus. Aprillis ja mais külastati GLIK-i kokku 179 korral (antud näitaja sisaldab ka korduvkülastusi). 104 külastust oli teostatud meeste ja 75 naiste poolt. Küsitlusperioodil ankeeteriti kokku 53 klienti. Esmakordselt uuriti GLIK-i külastavate inimeste rahulolu pakutavate teenustega 2005. aasta esimeses kvartalis.

Küsimustik koosnes 18 küsimusest. Küsitluse viisid läbi GLIK-i töötajad ning isetäidetavat anonüümset ankeeti pakuti kõigile külastajatele. Ankeeterimise viisis ja esitatavatest küsimustes oli eelnevalt Eesti Gayliidu ja Tervise Arengu Instituudi vahel kokku lepitud.

GLIK-i külastajate üldandmed

Küsitletud keskuse klientide hulgas on mehi rohkem kui naisi – osakaalud vastavalt 73% (n=38) ja 27% (n=14). Vastajate sooline struktuur erineb 2005. aastast, mil mehi ja naisi oli respondentide hulgas võrdselt.

Vastajate keskmine vanus on 26,0. Noorim klient oli 16-aastane (n=1) ja vanim 42-aastane (n=1). Meeste ja naiste keskmine vanus ei erine oluliselt – meestel 26,6 ja naistel 25,1 eluaastat. Suurima grupi vastanutest moodustavad 20-29-aastased külastajad – 60%. Alla 20-aastaseid on valimis 15% ning 30-aastaseid ja vanemaid on 25%. Võrreldes 2005. aastaga ei ole klientide vanuseline koosseis muutunud.

64% kõikidest vastanutest on eestlased ning 15% jagu on valimis venelasi. Antud näitaja ei erine 2005. aasta andmetest. Kui eelmisel korral märkisid kõik respondendid ankeeti oma rahvuse, siis käesoleval küsitluskorral ei ole seda teinud 11 vastajat ehk 21% valimist.

Käesoleval aastal ankeeteritute hulgas on kõige enam kutsekeskharidusega vastajaid – rohkem kui kolmandik. Sellele grupile järgnevad kõrgharidusega vastajad (enam kui 1/4) ning keskharidusega

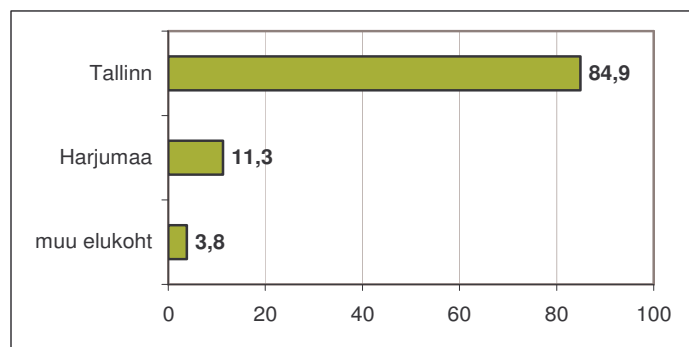
¹ Väljendit “meestega seksivad mehed” kasutatakse seetõttu, et ennetustöö sihtrühmaks ei ole üksnes homoseksuaalsed mehed, vaid lisaks ka biseksuaalsed mehed ning mehed, kes ise ei määratle ennast ei homo- ega biseksuaalsena, kuid on olnud vahekorras meesterahvaga.

respondendid (1/5 küsitletutest) (vt tabel 1). Võrreldes 2005. aastaga on 24% võrra suurenenud kutsekeskharidusega inimeste osakaal.

Tabel 1: Külastajate haridustase

Haridustase	<i>n</i>	%
põhiharidus või alla selle	6	11,3
keskharidus	11	20,8
kutsekeskharidus	19	35,8
kõrgharidus	15	28,3
magistri- või doktorikraad	2	3,8
KOKKU	53	100,0

Sarnaselt 2005. aastaga elab valdav enamus ehk 96% keskuse küllastajatest Tallinnas või Harjumaa (vt joonis 1). Üks inimene märkis elukohaks Tartu ning üks Inglismaa.

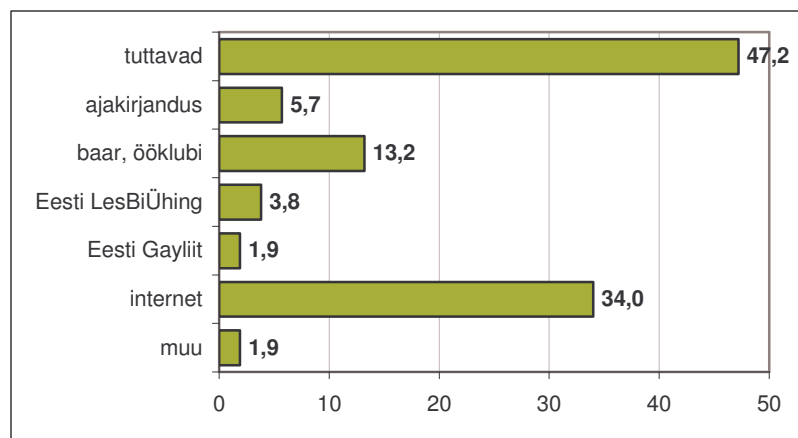

Joonis 1: Küllastajate elukoht (%)

Küsitletutest 79% määratles ennast homoseksuaalsena, 19% biseksuaalsena ning 1 inimene (2%) märkis, et on heteroseksuaalne.

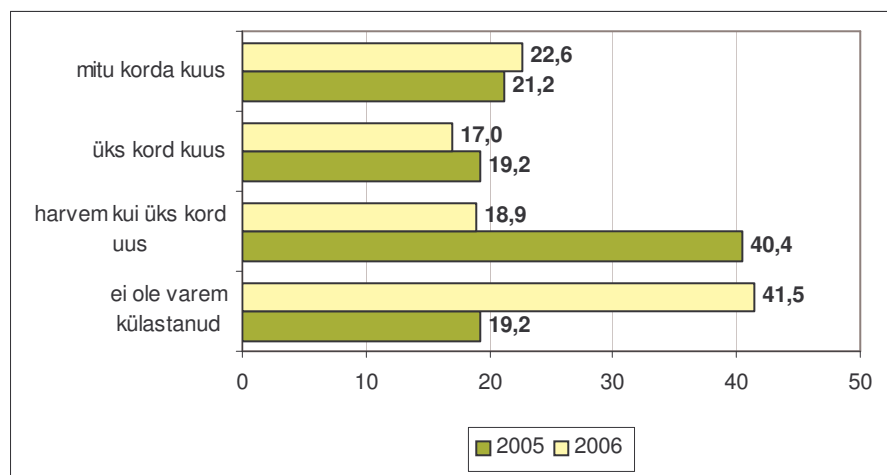
Gay ja Lesbi Infokeskuse küllastamine

GLIK-i küllastajatelt uuriti, kust nad on saanud informatsiooni antud keskuse olemasolu kohta. Peamiselt on teavet saadud tuttavatelt (ligi 1/2 vastajatest) ning internetist (1/3). Üle 1/10 oli Gay ja Lesbi Infokeskusest teada saanud baari või ööklubi küllastades (vt joonis 2). Vastusevariandi “muu” alla märkis üks küllastaja, et oli keskuse loomise juures. Võrreldes eelmise aastaga ei ole infokanalid olulisel määral muutnud.

Joonis 2: Infoallikad keskuse kohta teabe saamisel (%)

Jooniselt 3 on näha, et 2006. aasta kevadel küsitletutest on veidi rohkem kui 40% uued kliendid ehk olid ankeedile vastates keskuses esimest korda. Võrdsel määral on neid, kes külastasid keskust küsitlusele eelnenud 3 kuu jooksul harvem kui üks kord kuus, üks kord kuus või mitu korda kuus – kõik grupid moodustavad umbes 1/5 respondentidest. Võrreldes 2005. aastaga on esmakülastajaid ankeeteeritute hulgas 22% võrra rohkem. Samamõrra väiksem on harvem kui kord kuus keskust külastanud inimeste osahulk (vt joonis 3).

Joonis 3: Keskuse külastamise sagedus viimase 3 kuu jooksul 2005. ja 2006. aastal (%)

Rahulolu GLIK-i poolse teenindusega mõõdeti 4-pallisel skaalal. Vastusevariant 4 tähistas ankeedis madalaimat hinnangut ning 1 kõrgeimat hinnangut. Andmete analüüsi käigus pöörati skaala ümber ehk mida suurema numbrilise väärtusega keskmise hinnang, seda positiivsem. Skaala keskmiseks väärtuseks on 2,5.

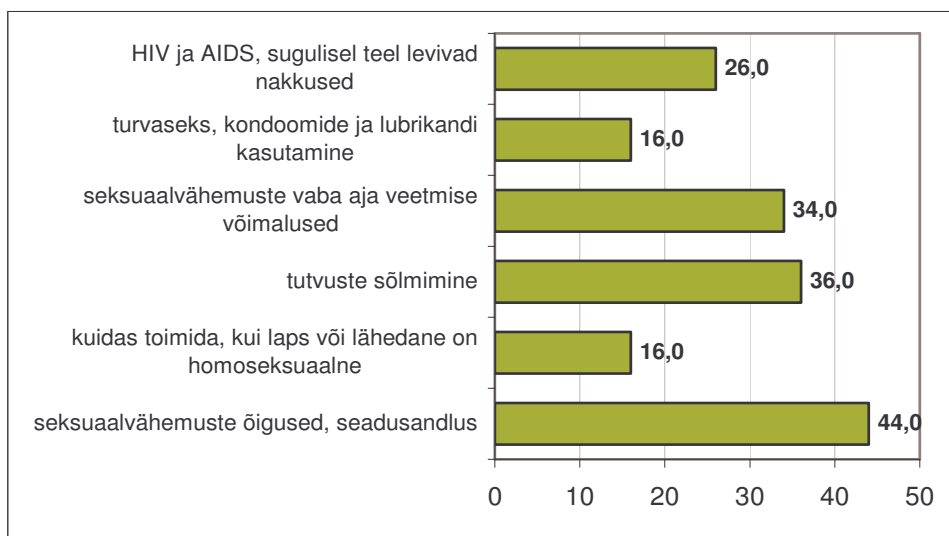
Vastajate keskmine hinnang Gay ja Lesbi Infokeskuse teenindusele 4-pallisel skaalal on 3,7 ($\pm 0,1$) ehk tublisti üle keskmise positiivne. Võrreldes eelmise aastaga ei ole see olulisel määral muutunud. Mõlemal küsitlusaastal olid kõik vastajad teenusega kas väga rahul või üsna rahul ning rahulolematust väljendanud vastuseid ei esinenud.

Ankeedi täitajatel paluti oma vastust ka põhjendada. Sarnaselt 2005. aastale kiideti peamiselt personali sõbralikkust ja abivalmidust ning asjakohase informatsiooni saamist. GLIK-i töötajate ja saadud info kohta kirjutati järgmist:

- siin on alati olnud toredad sõbralikud tegelased;
- sõbralikud töötajad; väga sõbralikud inimesed;
- toredad inimesed;
- nii armsad inimesed;
- tulin esimest korda, konsultant on lahe;
- sõbralik vastuvõtt, alati saab vastuse oma küsimustele;
- rahvas on lahke ja abivalmis, materjali palju;
- palju infot;
- uut infot oli vähe;
- pole olnud põhjust nurisemiseks;
- tore;
- ma olen teeninduse suhtes sedavõrd kapriisne, et kui mina juba rahul olen ☺.

Lisaks teeninduse rahulolule uuriti klientide hinnangut informatsiooni piisavusele. Ka siin paluti vastajatelt hinnangut 4-pallisel skaalal (1- jah, täiesti piisav,, 4- ei, üldse mitte). Analüüsi käigus pöörati skaala ümber ning suurem arvuline näitaja tähistab positiivsemat hinnangut (skaala keskmine 2,5). GLIK-i külastajate keskmine hinnang informatsiooni piisavusele on 3,5 ($\pm 0,1$) ehk tugevalt üle keskmise. Eelmisel aastal oldi rahulolu saadud informatsiooniga samal tasemel.

Et hinnangu sisu täpsustada, küsiti, millistel teemadel on GLIK-ist informatsiooni saadud ning mille kohta vajatakse teavet juurde. Kõige enam on saadud informatsiooni seksuaalvähemuste õiguste ja seadusandluse teemadel – üle 40% anketeeritutest märkisid antud vastuse. Umbes 1/3 on neid, kes on hankinud teavet seksuaalvähemuste vaba aja veetmise võimaluste ning tutvuste sõlmimise kohta. 1/4 väidavad, et on saanud informatsiooni HIV/AIDS-i ja sugulisel teel levivate infektsioonide teemal ning turvaseksi kohta on GLIK-ist teavet saanud alla 1/5 vastajatest (vt joonis 4).

Joonis 4: Teemad, mille kohta on keskusest informatsiooni saadud (%)

7 respondenti kirjutasid vastuse küsimusele, millist informatsiooni vajatakse juurde. Kaks neist märkisid, et praegu on teavet piisavalt. Ülejäänud vastused olid peamiselt seotud sooviga saada infot ürituste toimumise kohta:

- erinevate ürituste, kas seminaride, huvitavate väitluste vms, kohta;
- rohkem infot vaba aja veetmise kohta;
- toimuvate ürituste kohta, erinevates riikides toimuvate *pride'ide* ja festivalide kohta;
- tegevuste kohta;
- võiks olla meilinglist.

GLIK-is korraldatakse ka erinevatel teemadel infopäevad ning keskuse klientidelt uuriti, kas nad on sellistel üritustel osalenud. 75% vastajatest ei ole infopäevadest osa võtnud. 19% anketeeritud külastajatest on infopäevadel osalenud ühel korral ning 6% korduvalt. Kui mitte arvestada nendega, kes vastasid ankeedile keskust esmakordselt külastades, siis on infopäevadest osa võtnud 31 korduvast GLIK-i külastajast 14 ehk alla poole.

11 respondenti andsid vabas vormis vastuse küsimusele, milliseid tegevusi võiks Gay ja Lesbi Infokeskuses veel toimuda. Kolm neist kirjutasid, et ei oska midagi pakkuda ning ülejäänud andsid järgmisi vastuseid:

- filmiõhtud temaatiliste filmidega;
- kohviõhtud;
- kohtumised välismaal tegutsevate sarnaste keskuste/organisatsioonide esindajatega;
- mingid jututoad;
- võiks toimuda konverentsid, seminarid, väitlused, koosviibimised, kus saaks asjade üle arutada;
- võiksid toimuda erinevad koolitused, huviringid, jne;
- võiks olla mingi spordiklubi või vaba aja veetmise võimalus, mis ei oleks seotud ööklubi ja alkoholiga;
- midagi lastevanematele.

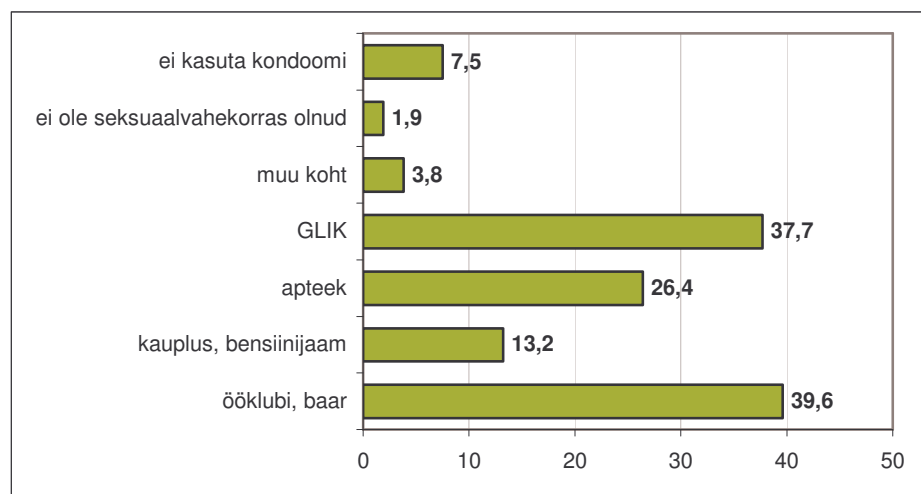
Ankeedi lõpus oli klientidel võimalik lisada veel omapoolseid kommentaare. Seda võimalust kasutas 7 respondenti ning nende vastused olid järgmised:

- aitäh tublidele inimestele;
- aitäh tähelepanu eest;
- see on tubli ja vajalik töö, mida siin tehakse;
- tore, et selline koht ikka olemas on;
- äärmiselt tore ja hea, et GLIK on olemas;
- GLIK võiks olla kauem avatud, sest vahest siia sattudes olen kogenud seda, et uks lukus ja kõik läinud;
- Love Likes Me!

Kohad, kust hangitakse kondome ja lubrikanti

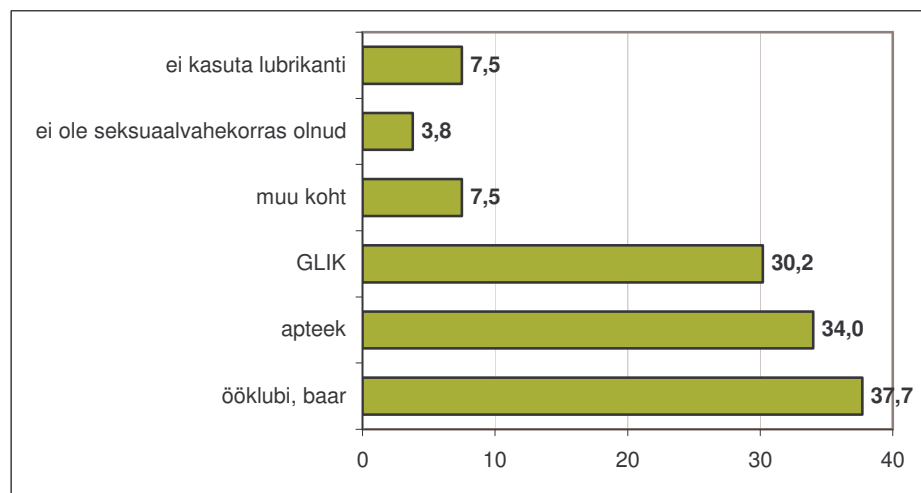
Käesoleval aastal lisati ankeeti küsimus selle kohta, kust on keskuse kliendid viimase 3 kuu jooksul peamiselt kondome ja lubrikanti saanud. Vastajate hulgas oli paar protsenti neid, kes ei olnud viimase 3 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud ning 7,5% märkis, et ei kasuta kondoomi.

Ligi 40% vastanutest on küsitlusele eelnenud 3 kuu jooksul kondoome hankinud ööklubidest-baaridest ning GLIK-ist ehk kohtadest, kus Eesti GFATM programmi raames kondoomi ja lubrikante jagatakse. 1/4 ankeeteritustest on muretsenud kondoomi apteegist. Väiksem on nende osakaal, kes on kondoomi ostanud kauplustes või bensiinijaamadest – veidi rohkem kui 1/10 vastanutest. Kaks vastajat on märkinud vastusevariandi “muu”. Nemad olid kondoomi saanud sõpradelt ja saunast Club 69 (vt joonis 5).

Joonis 5: Kohad, kust on viimase 3 kuu jooksul peamiselt kondoomi hangitud (%)

Lubrikandi hankimise küsimusele vastates märkis 4%, et ei ole seksuaalvahekorras olnud. Samaväärselt kondoomi mitte kasutavate vastajatega on ka neid, kes ei kasuta seksuaalvahekorras lubrikanti. Ligi 1/3 või üle kolmandiku ankeeteritustest on küsitlusele eelnenud 3 kuu jooksul lubrikanti hankinud kas ööklubist-baarist, apteegist või Gay ja Lesbi Infokeskusest. Kolm respondenti märkisid vastusevariandi “muu”. Kaks neist on lubrikanti muretsenud sekspoest ning üks saunast Club 69 (vt joonis 6). Ka mainitud saunas jagatakse kondoomi ja lubrikante GFATM programmi raames.

Joonis 6: Kohad, kust on viimase 3 kuu jooksul peamiselt lubrikanti hangitud (%)

Kokkuvõte

2006. aasta kevadel anketeeriti Gay ja Lesbi Infokeskuses 53 külastajat. 3/4 küsitletud klientidest olid mehed ning külastajate keskmine vanus oli 26 eluaastat. Ligi 2/3 neist olid eestlased ja veidi rohkem kui 1/10 vene rahvuse esindajad (viies küsitletutest ei märkinud ankeeti oma rahvust). 79% vastajatest määratlesid ennast homoseksuaalsena, 19% biseksuaalsena ja 2% olid heteroseksuaalsed.

Sarnaselt 2005. aastaga on GLIK-i kohta teabe saamisel peamiseks infoallikateks tuttavad ning internet. 42% anketeeritustest ei olnud keskust varem külastanud. Võrdsel määral, umbes 1/5, oli respondente, kes olid keskkuses käinud harvem kui 1 kord kuus, üks kord kuus ning mitu korda kuus.

Anketeerimise andmetel on külastajad keskuse poolt pakutavate teenustega rahul. Keskmine hinnang keskuse teenindusele 4-pallisel skaalal oli 3,7. Kiideti personali sõbralikkust ja abivalmidust ning rohke informatsiooni olemasolu. Ka informatsiooni hulgaga keskkuses ollakse rahul – keskmine hinnang oli 3,5. Kõige enam on saadud teavet seksuaalvähemuste õiguste ja seadusandluse kohta.

25% küsitletutest on osa võtnud GLIKi poolt korraldatud infopäevadest. Kui jätta esmakordsed kliendid välja, siis on infopäevadel osalenud 31-st vastajast 14 ehk alla poole.

GLIK-i kliendid on küsitlusele eelnenud 3 kuu jooksul kõige sagedamini kondoomi hankinud ööklubist või baarist ning Gay ja Lesbi Infokeskusest. Lubrikanti on peamiselt muretsetud ööklubist-baarist, apteegist ning GLIK-ist.

Koostanud:

Lilja Lõhmus
Aire Trummal
Tervise Arengu Instituut
September 2006